

22.5.2007

Opetusministeriölle

Viite: Kirjelmä 4/670/2007 (1.3.2007)

Asia: Tekijänoikeusjärjestelmän arviointi ja tekijänoikeuslainsäädännön kehittäminen

Ammattikorkeakoulujen kirjastoyhteistyökonsortio, erikoiskirjastojen neuvosto, yleisten kirjastojen neuvosto ja yliopistokirjastojen neuvosto esittävät yhteisen näkökantansa keskustelumuistiossa "Tekijänoikeuden suuntaviivoja" esitettyihin kysymyksiin.

Kirjaston perustehtäviä ovat aineiston tallennus ja välitys. Tekijänoikeuslain on luotava mahdollisimman suotuisat olosuhteet tämän toiminnan toteuttamiseen.

Tekijänoikeuden kokonaisjärjestelmässä kirjasto on toimija, jolla ei ole yleensä omia taloudellisia intressejä. Joskus kuitenkin kirjastolla voi olla taloudellisia intressejä esim. toimintansa tuloksena tuotettujen tietokantojen suhteen. Kirjaston panos kokonaisjärjestelmään on henkisen perinnön, tutkimuksen, opetuksen ja kulttuurin rikastuttaminen ja niiden kehittymisen mahdollistaminen takaamalla pääsy julkaistuihin teoksiin.

Lisäksi esitämme kantamme seuraaviin keskustelumuistion kohtiin:

kohta 2

- Käyttöoikeudet aineistoihin rajoittavat tiedonsaantia. Kirjastotoiminnan siirryttyä aineiston omistamisesta aineiston välitykseen toimintaympäristö on muuttunut.
- Painettujen aineistojen välittäminen käyttäjälle pitäisi olla joustavampaa.

kohdat 3 ja 4

- Sivistysnäkökulmaa ei pidä unohtaa, vaan tekijänoikeutta tulee kehittää tasapuolisesti tekniikan ja sisältöjen ehdoilla.

kohdat 6 – 13

- Tieteellisen työntekijän tarve julkaista teoksia eroaa muusta julkaisemisesta siinä mielessä, että korvaukset eivät ole ensisijainen näkökulma asiaan, vaan tutkija haluaa mahdollisimman suuren näkyvyyden teokselleen.

kohta 14

- Kirjastojen kannalta tekijänoikeus ei ole aikansa elänyt. Tarvitaan ymmärrettävä, läpinäkyvä ja eri aineistoissa johdonmukaisesti toimiva lainsäädäntö.

kohta 21

- Sitaattikäsitettä ja siihen liittyvää viittauskäytäntöä pitää selventää.

kohdat 27, 31-32

- Kirjastonkäyttäjien kannalta olisi toivottavaa, että yksityisen kopion teettäminen myös kirjastoissa voitaisiin katsoa sallituksi ilman tekniikkarajoitusta. Tietosisältö ei saa olla tiedostoformaattista riippuvainen. Kirjastojen oikeutta turvakopioiden ottamiseen tulisi laajentaa.

kohdat 43-44

- Vaatimuksena sopimuslisensseille on selkeys, laaja-alaisuus ja ajantasaisuus.

kohta 56

- Kirjastojen kannalta linkitys on erityisen merkittävä asia, jota ei saa rajata. Meidän tehtävänämmä on luoda apuvälineitä laadukkaiden ja suositeltavien verkkoaineistojen löytämiseen, mikä edellyttää kuvailtujen linkkilistojen luomista/tekemistä. Tuottajien kannalta kirjastot ovat aineistojen markkinointijärjestelmä.

kohta 69

- Sähköisen musiikin ja muun aineistokaupan yhteensopivuuskysymykset ja kuluttajasuoja ovat myös relevantteja kirjastoille.

kohta 83

- Musiikkiteosten suoja-ajan yhtenäistäminen olisi suotavaa käytön kannalta.

kohta 84

- Orpojen teosten tekijänoikeuteen liittyvä ratkaisu pitäisi koskea ainakin kirjastoja.

kohta 87

- Karenssiaikaa ei tule säätää missään tapauksessa

kohdat 91-97

- Avoimessa verkossa laillisesti ja vapaasti saatavilla oleva aineisto tulee olla kaikkien käytössä ilman erillisiä rajoituksia.

Tekijänoikeuslakiin liittyvät käsitteet ja käytännöt vaativat selvennystä. Sektoriemme edustamat kirjastot ovat mielellään mukana toteuttamassa hanketta.

Ulla Ohvo
puheenjohtaja
Ammattikorkeakoulujen
kirjastoyhteistyökonsortio

Ritva Hänninen
puheenjohtaja
Erikoiskirjastojen neuvosto

Maija Berndtson
puheenjohtaja
Yleisten kirjastojen neuvosto

Jarmo Saarti
puheenjohtaja
Yliopistokirjastojen neuvosto